چهل حدیث

پیشگیری از جرم و گناه

[illegible]

[illegible]

بسم الله الرحمن الرحیم

چهل حدیث پیشگیری از جرم و گناه

نویسنده:

محمد عابدی

ناشر چاپی:

نورالسجاد

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

چهل حدیث پیشگیری از جرم و گناه

مشخصات کتاب

سرشناسه : عابدی، محمد، ۱۳۵۲ -

عنوان و نام پدیدآور : چهل حدیث پیشگیری از جرم و گناه/ محمد عابدی میانجی؛ به سفارش ستاد مردمی پیشگیری و حفاظت اجتماعی.

مشخصات نشر : قم: سازمان تبلیغات اسلامی،پژوهشکده باقرالعلوم (ع)،انتشارات نورالسجاد، ۱۳۸۹.

مشخصات ظاهری : ۶۴ ص.؛ ۱۱ × ۱۷س م.

شابک : ۵۰۰۰ ریال: ۹۷۸-۶۰۰-۵۲۲۰-۳۴-۶

وضعیت فهرست نویسی : فاپا

یادداشت : کتابنامه:ص. ۶۲ - ۶۴؛ همچنین به صورت زیرنویس.

موضوع : تقوا -- احادیث

موضوع : اربعینات -- قرن ۱۴

شناسه افزوده : ایران. قوه قضائیه. ستاد مردمی پیشگیری و حفاظت اجتماعی

شناسه افزوده : سازمان تبلیغات اسلامی. پژوهشکده باقرالعلوم (ع). انتشارات نورالسجاد

رده بندی کنگره : BP۱۴۱/۵ /ت۷ع۲ ۱۳۸۹

رده بندی دیویی : ۲۹۷/۲۱۴

شماره کتابشناسی ملی : ۱۹۵۹۰۶۶

به سفارش: ستاد احیای امر به معروف و نهی از منکر و پژوهشکده امر به معروف و نهی از منکر

ص: ۱

اشاره

فهرست مطالب

بخش چهارم: تغییر و نظارت بر رفتارها

مقدمه

۱. احساس نیاز، عامل پویایی و حرکت

ما نیازمند و فقیر آفریده شده ایم «ای مردم! شـما نیازمند خدا هستید و او بی نیاز و ستوده است».(۱) احساس نیاز ما را به تلاش برای رفع آن وا می دارد و ماناخواسـته می کوشیم خود را به سوی خدای بی نیاز بکشانیم. به همین دلیل رسول اکرم(صلّی الله علیه و آله)فرمود: «الفقرفخری»؛(۲) «نیازمندی مایه افتخار من است».

۱- یا ایها الناس انتم الفقراء الی الله والله هو الغنی الحمید. (فاطر/۱۵)

۲- میزان الحکمه، ج ۱۰، ص ۴۶۶۲، ح ۱۶۰۰۱.

۲. دوراهی رفع نیاز؛ برای امتحان بشر

ما برای رفع نیاز با دو راهی«حلال و حرام» رو به روییم و باید با گزینش مسیرمجاز(۱)، از تردد در مسیرهای ممنوع پرهیز کنیم وگرنه مجبور به توقف و گرفتن برگه اخطار و جریمه خواهیم شد.

۳. عقل؛ ابزار تشخیص مسیر حرکت

با«عقل» تشخیص می دهیم که کدام مسیرما را به تامین واقعی نیاز می رساند (حلال ها) و کدام مسیر به کج راهه می کشاند(حرام ها) از این رو رسول خدا(صلّی الله علیه و آله)فرمود:

«العَقلُ ما اکتُسِبَت بِهِ الجَنَّهُ وَ طُلِبَ بِهِ رِضا الرَّحمانِ»؛(۲)

«عقل چیزی است که با آن بهشت به دست می آید و رضایت رحمان(خدا) خواسته می شود.

۱- اهدنا الصراط المستقیم (حمد /۶).

۲- الفقیه، ج ۴، ص ۳۶۸.

۴. عقل و دست انداز گناه

عقل می تواند اسیر رفتار ما شود و توان ادراکی و پیشگیری اش کاهش یابد. مهم ترین آسیب های عقل «دنیا دوستی» است. امام علی(علیه السّلام) فرمود: «دوست داشتن دنیا عقل را فاسد می کند». این علاقه به خاطر حسّ برتری طلبی است که موجب می شود نشانی غلط بگیریم و مسیر اشتباه را برویم و به عشق کمال،گرفتار علاقه و دل بستگی به امور نامشروع شویم.

۵. دین؛ کامل کننده و ترمیم کننده عقل در مسیر پیشگیری

خداوند برای پیشگیری از انحراف عقل ما و آلوده شدن آن به جرم و عصیان، دین (روش و برنامه زندگی سالم) را در اختیار ما قرار داد. یکی از اصلی ترین کارکردهای دین، نگاه داشتن ما در«صراط مستقیم» و پیشگیری از«انحراف» ماست. دین این کار را با یاری

رسانـدن به عقل و نمایاندن مواضع خطای آن و نشان دادن «راه راست و مسـتحکم» (صـراط مسـتقیم) انجام می دهد و موجب می شود «آدرس های غلط» ناشـی از «عقل آلوده به گناه» ما را به کـج راهه نبرد.جمله «اهـدنا الصـراط المسـتقیم»؛ «ما را به راه راست هـدایت بفرمـا»به ما می آموزد که بشـر بایـد جاده مجاز را چشم انـداز خود قرار دهـد و آن را از خـدا بخواهـد و این با فرسـتادن دین از سوی خـدا محقق می شود، لذا این آیه از اولین سوره قرآن کریم، گام اوّل پیشـگیری از مغضوب(موردخشم) وضّال(گمراه)شدن را «لزوم وجود هدایت از سوی خدا» می داند(1) و البته گام دوم «عمل» به آن است.

۱- «الله ولیّ الذین آمنوا یخرجهم من الظلمات الی النور» (بقره/۲۵۷)

۶. کتاب های آسمانی؛ حامل قوانین دین خدا

نقش پیشگیرانه دین در قالب کتاب های آسمانی ارائه می شود و قرآن کریم آخرین آن ها است. عناوینی چون «هدی للمتقین، شفاء الناس، ذکر، نور، امام و ...» برای

قرآن، به دلیل چنین کارکردی است. نکته مهم این است که این کتاب عظیم را باید انسان های کامل (عقل آن ها غباری نگرفته باشد) دریافت کنند و به گونه ای صحیح به ما منتقل کنند. برای همین خداوند پیامبران را برای ما فرستاد. به این سخن امام علی(علیه السّلام) توجه کنید:

«خدا پیامبران خود را برانگیخت و رسولان خود را پی درپی اعزام کرد تا وفاداری به پیمان فطرت را از آنان باز جویند و نعمت های فراموش شده را به یادشان آورند و با

رساندن احکام الهی، حجت

ص: ۱۱

را بر آن ها تمام کنند و توانمندی های پنهان شده عقل ها را آشکار سازند».(1)

۷. بهترین پناهگاه

بهترین و سالم ترین راه پیشگیری از پیچیدن به جاده ممنوعه، پناه بردن به قرآن کریم و توضیحات مفسران معصوم آن است. آری! پیام ها و توصیه های پیشگیرانه دین را به روشنی می توانیم از آنان بگیریم و عمل کنیم. در

کتاب حاضر با این دیدگاه به «گلستان دین» رفته و به خوشه چینی از «بوستان طهارت» توفیق یافته ایم.

قم. محمّد عابدی نیمه شعبان ۱۴۳۰ ق - خرداد ۱۳۸۸ ه-.ش

ص: ۱۲

۱- نهج البلاغه/ ترجمه مرحوم دشتی، خ اول، فراز ۳۶.

۱.بایسته های اعتقادی

اشاره

۱-یادخدا

۲-خدامحوری

۳-توجه به سلطه فراگیرخدا

۴-ترس ازخدا

۵-پیمان باخدا

۶-محبت برمدارالهی

۷-یادمرگ

۸-قیامت باوری

۹-شوق بهشت

ص: ۱۳

۱-یادخدا

قال الصادق(علیه السّلام):

العَبْدُ یَهُمُّ بِالذَّنبِ، ثُمَّ یَتَذَکَّرُ فَیُمْسِکُ فَذلِکَ قَولُهُ تَذَکَّروا فَإذاً هُم مُبصِرُون.(۱)

«بنده آهنگ گناه می کند، آن گاه [خدا را] به یاد می آورد، پس دست [از گناه] برمی دارد و این است سخن خدا

«خدا را به یاد می آورند، پس در این هنگام آن ها بینا می شوند».

ص: ۱۴

۱- اصول کافی، ج ۲، ص ۴۳۴.

۲-خدامحوری

قال علی(علیه السّلام):

بِالتَّقوی قَرنَت الِعصمَهُ.(۱)

«به وسیله تقوا (خدا محوری)، عصمت (محافظت در برابر گناه) نزدیک تر می شود».

ص: ۱۵

۱- غررالحکم و دررالکلم، ص ۲۶۹.

۳–توجه به سلطه فراگیر خدا

قال الحسین(علیه السّلام):

اِفْعَلْ خَمْسَهَ أَشْیَاءَ وَ أَذْنِبْ مَا شِئْتَ فَأَوَّلُ ذَلِکَ لَا تَأْکُلْ رِزْقَ اللَّهِ وَ أَذْنِبْ مَا شِئْتَ وَ الثَّانِی اخْرُجْ مِنْ وَلَایَهِ اللَّهِ وَ أَذْنِبْ مَا شِئْتَ وَ الثَّالِثُ اُطْلُبْ مَوْضِعاً لَا یَرَاکَ اللَّهُ وَ أَذْنِبْ مَا شِئْتَ وَ الرَّابِعُ إِذَا جَاءَ مَلَکُ الْمَوْتِ لِیَقْبِضَ رُوحَکَ فَادْفَعْهُ عَنْ نَفْسِکَ وَ أَذْنِبْ مَا شِئْتَ وَ الْخَامِسُ إِذَا أَدْخَلَکَ مَالِکٌ فِی النَّارِ فَلَا تَدْخُلْ فِی النَّارِ وَ أَذْنِبْ مَا شِئْتَ

ص: ۱۶

«پنج کار انجام بده و هرچه خواستی گناه کن:

اول: روزی خدا را نخور و هرچه خواستی گناه کن.

دوم: از ولایت خدا خارج شو و هرچه خواستی گناه کن.

سوم: جایی برو که خدا تو را نبیند و هر چه خواستی گناه کن.

چهارم: وقتی فرشته مرگ آمد تا روح تو را بگیرد، او را از خود دور کن و هرچه خواستی گناه کن.

پنجم: وقتی فرشته دوزخ تو را به جهنم وارد کرد، داخل

«پنج کار انجام بده و هرچه خواستی گناه کن:

اول: روزی خدا را نخور و هرچه خواستی گناه کن.

دوم: از ولایت خدا خارج شو و هرچه خواستی گناه کن.

سوم: جایی برو که خدا تو را نبیند و هر چه خواستی گناه کن.

چهارم: وقتی فرشته مرگ آمد تا روح تو را بگیرد، او را از خود دور کن و هرچه خواستی گناه کن.

پنجم: وقتی فرشته دوزخ تو را به جهنم وارد کرد، داخل

نشو و هرچه خواستی گناه کن».(۱)

ص: ۱۷

۱- بحارالانوار، ج ۷۵، ص۱۲۶.

۴-ترس ازخدا

قال علی(علیه السّلام):

الخَوفُ سِجْنُ النَّفْسِ عَنِ الذُّنُوبِ وَ رَادِعُها عَنِ المَعاصِی.(۱)

«ترس [از خدا] زندان نفس از گناهان است و بازدارنده او از نافرمانی ها می باشد».

ص: ۱۸

۱- غررالحکم و دررالکلم، ۳۶۸۲.

۵-پیمان باخدا

قال زین العابدین(علیه السّلام):

وَ لَکَ یا رَبِّ شَرطی اَلّا اَعُودَ فی مَکرُوهِکَ وَ ضَمانی اَن لا اَرجِعَ فی مَذُمومِکَ وَ عَهدی اَن اَهجُرَ جَمیَع مَعاصیکَ.(۱)

«پروردگار من! پایبند به شرط خود هستم؛ این که به آن چه دوست نداری بازنگردم و تضمین می کنم به سراغ آنچه مذمت کرده ای، نروم و عهد می کنم همه نافرمانی های تو را واگذارم».

ص: ۱۹

۱- صحیفه سجادیه، ص۱۳۸، دعای ۳۱، دعای ندبه.

۶-محبت برمدارالهی

قال علی(علیه السّلام):

اِیّاکَ اَن تُحِبَّ اَعداءَ اللهِ اَوتَصفی وُدَّکَ لِغَیرِ اَولیاءِ اللهِ؛ فَاِنَّ مَن اَحَبَّ قَوماً حُشِرَمَعَهُم.((۱))

«بپرهیز از این که دشمنان خدا را دوست داشته باشی یا دوستی خود را برای غیر دوستان خدا خالص کنی، زیرا هر کسی گروهی را دوست بدارد، با همان ها محشور می شود».

ص: ۲۰

۱- غررالحکم و دررالکلم، ۴۰۱۵۰.

۷-یادمرگ

قال الصادق(علیه السّلام):

ذِکرُ المَوتِ یُمیتُ الشّهواتِ فی النَّفس و یَقلَعُ مَنابِتَ الغَفلهِ و یُقَّوِی القلبَ بمواعِدِ الله و یُرِقُّ الطّبَعَ و یَکسِرُ اعلامَ الهَوی و یُطفِئُ نَارَ الحِرصِ و یُحَقّرُ الدّنیا.((۱))

«یاد مرگ خواسته ها و کشش ها را در نفس می میراند و محل رویش غفلت ها را قطع می کند و قلب را با وعده های خدا تقویت می کند و طبع را رقیق می سازد و پرچم هوی پرستی را می شکند و آتش حرص را خاموش می سازد و دنیا را کوچک می نماید».

ص: ۲۱

۱- میزان الحکمه، ج ۱۲، ص ۵۶۸، ح۱۹۰۴۸.

۸-قیامت باوری

قال رسول الله(صلّی الله علیه و آله):

إِیَّاکَ أَنْ تَدَعَ طَاعَةً وَ تَقْصِدَ مَعْصِیَةً شَفَقَةً عَلَی أَهْلِکَ لِأَنَّ اللَّهَ تَعَالَی یَقُولُ یا أَیُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّکُمْ وَ اخْشَوْا یَوْماً لا یَجْزِی والِدٌ عَنْ وَلَدِهِ وَ لامَوْلُودٌ هُوَ جازٍ عَنْ والِدِهِ شَیْئا.((۱))

ص: ۲۲

۱- لقمان /۳۳.

«بپرهیز که به خاطر دلسوزی بر خانواده ات اطاعت خدا را واگذاری، زیرا خدای تعالی می فرماید: ای مردم! پروردگارتان را ملاحظه کنید و از روزی بترسید که پدری به جای فرزندش مجازات شود و فرزندی نیست که به جای پدرش کیفر شود».(۱)

۱- بحارالانوار، ج۷۴، ص ۱۰۱.

۹–شوق بهشت

قال علیٌّ بن الحسین(علیه السّلام):

مَن اِشْتَاقَ إِلَی الْجَنَّهِ سَلَا عَنِ الشَّهَوَاتِ. ([۱])

«کسی که مشتاق بهشت باشد، شهوت ها را فراموش می کند».

ص: ۲۴

۱- اصول کافی، ج۲، ص۱۳۱.

۲.بایسته های معرفتی

اشاره

۱-تکامل عقل

۲-تقدم اندیشه عمل

۳-بیداری وجدان

۴-احساس شخصیت

۵-ناپایداری دنیا

۶-پیامد گناه

ص: ۲۵

۱۰–تکامل عقل

قال علی(علیه السّلام):

مَنْ کَمَلَ عَقْلُهُ اسْتَهَانَ بِالشَّهَوَاتِ.([۱])

«کسی که عقلش کامل باشد، شهوت ها را بی ارزش می شمارد».

۱- مستدرک الوسائل، ج ۱۱، ص۲۱۲.

۱۱–تقدم اندیشه عمل

قال علی(علیه السّلام):

أَصْلُ السَّلَامَهِ مِنَ الزَّلَلِ الْفِكْرُ قَبْلَ الْفِعْلِ وَ الرَّوِيَّهُ قَبْلَ الْكَلَامِ.((۱))

«ریشه سلامتی از لغزش ها، اندیشیدن پیش از انجام دادن و فکر کردن قبل از گفتن است».

۱- غررالحکم، و دررالکلم، ش۵۹، ص ۵۸.

۱۲-بیداری وجدان

ابوبصیر درباره مردی که به پشت سر زنی نگاه می کرد، از امام صادق(علیه السّلام) پرسید.

قال الصادق(علیه السّلام):

أَیَسُرُّ أَحَدُکُمْ أَنْ یُنْظَرَ إِلَی أَهْلِهِ وَ ذَاتِ قَرَابَتِهِ[قُلْتُ: لَا قَالَ:] فَارْضَ لِلنَّاسِ مَا تَرْضَاهُ لِنَفْسِکَ.((۱))

«آیا کسی از شما دوست دارد به همسر یا خویشاوندانش نگاه کنند؟ [گفتم: نه.

فرمود:] پس برای مردم چیزی را بپسند که برای خود می پسندی».

ص: ۲۸

۱- من لا یحضره الفقیه، ج۴، ص ۱۹.

۱۳-احساس شخصیت

قال علی(علیه السّلام):

مَنْ کَرُمَتْ عَلَیْهِ نَفْسُهُ لم یُهِنها بالْمَعْصِیَه.((۱))

«کسی که برای خود شخصیت قائل است، آن را با نافرمانی سبک نمی سازد».

ص: ۲۹

۱- غررالحکم و دررالکلم، ش ۴۶۱۰، ص ۲۳۱.

۱۴–ناپایداری دنیا

قال علی(علیه السّلام):

اُذکُر مَعَ کُلِّ لَذَّهٍ زَوالَها وَ مَعَ کُلَّ نِعمهٍ انتقالها... فَإِنَّ ذَلِکَ أَبقی لِلنِّعَمهِ وَ أَنفی [اتقی] لِلشَّهَوهِ وَ أَذَهَبُ لِلبَطِرِ.((۱))

«با هر لذتی نابودی آن را و با هر نعمتی، رفتن آن را

به یادآور.... زیرا آن کار]یادآوری[نعمت را پایدارتر می سازد و شهوت را دورتر و گردن کشی نعمت را نابود می کند».

ص: ۳۰

۱– همان، ش۲۱۸۶، ص۱۲۹.

۱۵–پیامدگناه

قال علی(علیه السّلام):

اِحتَرِسُوا مِن سَورَهِ الجُمَـدِ وَ الحِقـدِ وَ الغَضَبِ و الحَسَـدِ وَ أعِدُّوا لِکُلِّ شَـی ءٍ مِن ذلِکَ عِدَّهً تُجاهِدُونَه بِها مِن الفِکرِ فِی العاقِبَهِ وَ مَنعِ الرَّذیلَهِ وَ طَلَبِ الفَضیلَهِ و صَلاح الآخره و لُزومِ الحِلْمِ.((۱))

« از شدت بخل و کینه و غضب و حسادت خود را حفظ کنید و برای درمان آن ها وسایلی آماده سازید، مانند:

اندیشیدن در پی آمد و بازداری از رذیله و فضیلت جویی وصلاح آخرت و همراه بودن با حلم».

ص: ۳۱

۱– همان، ص ۳۰۰، ش ۶۸۰۶.

۳. بایسته های رفتاری

اشاره

۱-جایگزینی حلال باحرام

۲-عمل به دستورات دینی

۳-ازدواج درنوجوانی

۴-تداوم عمل صالح

۵-پیشگیری درخانواده

۶-عبادت

۷-صله رحم

۸-نماز

۹-روزه داری

۱۰-حضورعالمان دین

۱۱-نقش مسجد

ص: ۳۲

۱۶-جایگزینی حلال باحرام

قال علی(علیه السّلام):

إِذَا رَأَى أَحَدُكُمُ امْرَأَةً تُعْجِبُهُ فَلْيَأْتِ أَهْلَهُ فَإِنَّ عِنْدَ أَهْلِهِ مِثْلَ مَا رَأَى فَلَا يَجْعَلَنَّ لِلشَّيْطَانِ اِلَى قَلْبِهِ سَبِيلًا وَ لِيَصْرِفْ بَصَرَهُ عَنْهَا. فَإِن لَمْ تَكُنْ لَهُ زَوْجَةٌ فَلْيُصَلِّ رَكْعَتَيْنِ وَ يَحْمَدِاللَّهَ كَثِيراً وَ يُصَلّي عَلَى النَّبِيِّ وَآلِهِ ثُمَّ لِيَسْأَلِ اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ فَإِنَّهُ لَيُبِيحَ لَهُ بِرَافَتِهِ مَا يُغْنِيهِ.((۱))

ص: ۳۳

۱- بحارالانوار، ج ۱۰، ص ۴۱۱.

«هرگاه یکی از شما زنی را دید که توجهش را جلب کرد، حتما نزد همسر خود برود، چون نزد همسرش مانند همان چیزی که دیده است، هست و راهی برای شیطان به سوی قلبش نگشاید و چشمش را از او برگرداند.

پس اگر همسری نداشت، دو رکعت نماز گذارد و خدا را زیاد حمد گوید و بر پیامبر و آل او صلوات بفرستد، سپس از خدا، از فضل او، بخواهد. حتماً خدا به واسطه رافت

خود، چیزی که بی نیازش سازد، به او دهد».

ص: ۳۴

۱۷–عمل به دستورات دینی

أَنَّ النَّبِیَّ(صلّی الله علیه و آله) قَالَ لِأَصْحَابِهِ:

أَ لَا أُخْبِرُکُمْ بِشَیْ ءٍ إِنْ أَنْتُمْ فَعَلْتُمُوهُ تَبَاعَدَ الشَّیْطَانُ مِنْکُمْ کَمَا تَبَاعَدَ الْمَشْرِقُ مِنَ الْمَغْرِبِ؟[قَالُوا بَلَی! قَالَ:] الصَّوْمُ یُسَوِّدُ وَجْهَهُ؛ وَ الصَّدَقَةُ تَکْسِرُ ظَهْرَهُ وَ الْحُبُّ فِی اللَّهِ وَ الْمُوَازَرَهُ عَلَی الْعَمَلِ الصَّالِحِ یَقْطَعُ دَابِرَهُ وَ الِاسْتِغْفَارُ یَقْطَعُ وَتِینَه.((۱))

ص: ۳۵

۱- الکافی، ج۴، ص۶۲.

«پیامبر(صلّی الله علیه و آله) به اصحابش فرمود:

می خواهید به شما از چیزی خبر دهم که اگر انجامش بدهید؛ شیطان از شما دور می شود؛ همان گونه که مشرق از مغرب دور می گردد؟

گفتند: آری، فرمود:

روزه چهره شیطان را سیاه می کند؛

و صدقه کمرش را می شکند؛

و دوستی در راه خدا و یاری بر کار نیکو، ریشه اش را قطع می کند؛

و استغفار رگ اصلی قلبش را می برد».

ص: ۳۶

۱۸-ازدواج درنوجوانی

قال رسول الله(صلّی الله علیه و آله):

مَا مِنْ شَابٍّ تَزَوَّجَ فِی حَدَاثَهِ سِنِّهِ إِلَّا عَجَّ شَیْطَانُهُ یَا وَیْلَهُ عَصَمَ مِنِّی ثُلُثَیْ دِینِهِ! فَلْیَتَّقِ اللَّهَ الْعَبْدُ فِی الثُّلُثِ الْبَاقِی.((۱))

« جوانی نیست که در آغاز جوانی اش ازدواج کند؛ مگر این که شیطان او فریاد می کشد:« وای! وای دو سوم دینش را از من حفظ کرد. پس باید بنده در یک سوم باقی خدا را ملاحظه کند».

ص: ۳۷

۱- بحارالانوار، ج ۱۰۰، ص ۲۱.

۱۹–تداوم عمل صالح

قال رسول الله(صلّی الله علیه و آله):

المُـداوَمَهُ عَلَی الَخیرِ فَیَتَشَـعَّبُ مِنه: تَرکُ الفَوَاحِشِ وَ البُعْـدُ مِنَ الطَیشِ وَ التَّحَرّجُ وَ الیَقینُ وَ حُبُّ النَّجاهِ وَ طاعهُ الرَّحمانِ وَ تَعظیمُ البُرهانِ وَ اِجتنابُ الشَّیطانِ وَ اِجابهُ للعدلِ وَ قولُ الحَّقِ، فَبِهَذا ما اَصابَ العاقِلُ بِمُداوَمَهُ الخَیر((۱))

«از تداوم کار خوب [این امور]سرچشـمه می گیرد: ترک کارهای زشت، دوری از شـتاب زدگی و پافشاری، و یقین و دوسـت داشـتن نجات و پیروی[خدای] رحمان، و بزرگد اشت دلیل و دوری از شیطان و پذیرش عدل و سخن حق. پس عاقل، به خاطر مداومت درخیر، به این ها می رسد».

ص: ۳۸

۱- تحف العقول، ص۱۵.

۲۰-پیشگیری درخانواده

وقتی آیه «ای کسانی که ایمان آورده ایـد خود و خانواده تان را از آتش نگهداریـد»، نازل شد، مردم پرسـیدند: چگونه خود و خانواده مان را حفظ کنیم؟ امام صادق(علیه السّلام) فرمود: قال رسول الله(صلّی الله علیه و آله):

اِعْمَلُوا الْخَیْرَ وَ ذَکِّرُوا بِهِ اَهْلِیکُمْ وَ أَدِّبُوهُمْ عَلَی طَاعَهِ اللَّه.((۱))

«کار خیر انجام دهید و به خانواده تان یادآوری کنید و آن ها را بر اطاعت خدا ادب کنید».

۱- مستدرک الوسائل، ج۱۲، ص۲۰۱.

۲۱-عبادت

قال علی بن موسی الرضا(علیه السّلام):

وَ لیَکُونَ فِی ذِکْرِ خالِقِهِ وَ القِیامُ بَیْنَ یَدَی رَبَّه زاجراً لَهُ عَنِ المعاصِی وَ عاجزاً مَانِعاً عَنْ أَنْوَاعِ الْفَسَادِ.((۱))

« از امام رضا(علیه السّلام) پرسیدند: چرا به نماز خواندن امر شده است؟ فرمود:...و برای این که در یاد کردن خالقش ایستادن در برابر پروردگارش، بازداری از نافرمانی و مانع از انواع فسادها باشد».

ص: ۴۰

۱- بحارالانوار، ج۷۹، ص ۲۷۱.

۲۲–صله رحم

قال الصادق(علیه السّلام):

إِنَّ صِلَةَ الرَّحِمِ وَ الْبِرَّ لَيُهَوِّنَانِ الْحِسَابَ وَ يَعْصِمَانِ مِنَ الذُّنُوب فَصِلوا اَرحامَكُم و بَرُّوا بِاخوانِكُمْ وَ لَو بِحُسنِ السَّلامِ و رَدِّ الجَوَاب. ((۱))

« صله رحم و نیکی، حساب را آسان می کننـد و از گناه نگه می دارند، پس صـله رحم (پیوندبا خویشان) کنید و به برادرانتان نیکی کنید، هرچند با سلام کردن یا جواب سلام دادن خوب».

ص: ۴۱

۱- کافی، ج۲، ص۱۵۷.

۲۳-نماز

قال علی(علیه السّلام):

اَلصَّلاهُ حِصنٌ مِن سَطَواتِ الشَّیطانِ.((۱))

«نماز پناهگاهی در برابر یورش های شیطان است».

ص: ۴۲

۱- غررالحکم، ش۳۳۴۳، ص۱۷۵.

۲۴-روزه داری

قال رسول الله(صلّی الله علیه و آله):

الصَّوْمُ جُنَّهٌ مِنَ النَّار.(۱)

« روزه سپری در برابر آتش است».

ص: ۴۳

۱- الکافی، ج۲، ص۱۸.

۲۵–حضور عالمان دین

قال الحسن العسکری(علیه السّلام):

عُلماءُ شِیعَتِنا مُرابِطونَ فِی الثَّغرِ الَذِی یَلی إبلیسُ وَ عفارِیتُهُ یَمنَعُونَهُم عَنِ الخُروجِ عَلی ضُعَفاءِ شیعَتِنا و عن اَن یَتَسَلَّط علیهم ابلیسُ و شیَعتُهُ النّواصِبُ اَلا فَمَن اِنتَصَبَ لِذلِکَ من شِیعَتِنا کانَ اَفضَلَ مِمَّن جاهَدَ الرُّومَ ... اَلف اَلف مَرَّهٍ لِاَنَّهُ یَدْفَعُ عن اَدیانِ مُحبیّنا و ذلک لَدفَعُ عَن اَبدایِهم.((۱))

ص: ۴۴

۱- بحارالانوار، ج۳، ص۵.

« علمای شیعیان ما مرزداران در قلمرویی اند که به ابلیس و مزدورانش نزدیک است. از تلاش و اقدام آن ها علیه شیعیان ضعیف ما پیشگیری می کنند و مانع از تسلط ابلیس و پیروان ناصبی اش می شوند.((۱))

آگاه باشید هرکس از شیعیان ما چنین آسیبی را بردارد، از مجاهدی که در روم و ... می جنگد، یک میلیون بار بیشتر فضیلت دارد، زیرا اوخطر را از دین های محبان ما باز می دارد و مجاهد در جنگ، خطر را از جسم های آنان دفع می کند».

ص: ۴۵

۱- نواصب گروهی بودند که به امام علی و ائمه شیعه ناسزا می گفتند.

۲۶-نقش مسجد

قال حسن بن علی(علیه السّلام):

مَنْ أَدَامَ الِاخْتِلَافَ إِلَی الْمَسْجِدِ أَصَابَ إِحْدَی ثَمَانٍ.... کَلِمَهً تَدُلُّهُ عَلَی الْهُدَی أَوْ تَرُدُّهُ عَنْ رَدًی وَ تَرْکَ الذُّنُوبِ حَیَاءً أَوْ خَشْیَهً. ((۱))

« هرکسی رفت و آمد به مسجد را تداوم بخشد، به یکی از هشت چیز می رسد: .... کلمه ای که او را به هدایت راهنمایی می کند یا از پستی باز دارد، و ترک گناهان از روی حیا یا ترس».

ص: ۴۶

۱- تحف العقول، ص۲۵۸.

۴.تغییر و نظارت بر رفتارها

اشاره

۱-انتخاب صحیح

۲-گزینش دوستان

۳-محاسبه خودارزیابی

۴-خودنظارتی

۵-تحمل پذیری

۶-آموزش هدف دار

۷-دوری ازمحیط گناه

۸-پرهیزازغذای حرام

۹-دوری ازتمایلات

۱۰-کنترل چشم

۱۱-ترک گناه کوچک

۱۲-مشورت نکردن باحریص

۱۳-پرهیز ازآرزوی دراز

۱۴-دروغ نگفتن

۲۷-انتخاب صحیح

مردی از امام حسن(علیه السّلام)درباره ازدواج دخترش مشورت خواست حضرت فرمود:

زَوِّجها مِن رَجُلٍ تَقیٍّ فَإِنَّهُ إِنْ أحَبَّها أَکَرمَها و إِنْ أَبغَضَها لَمْ یَظلِمَها.((۱))

« او (دخترت) را به ازدواج مردی تقوا پیشه (خدا را ملاحظه کند) درآور، زیرا اگر [دخترت] را دوست داشته باشد، احترامش می کند و اگر از او ناراحت باشد، به وی ظلم نمی کند».

۱- میزان الحکمه، ج۵، ص۲۲۵۶، ح۷۸۳۹.

۲۸-گزینش دوستان

قال علی(علیه السّلام):

قَارِنْ أَهْلَ الْخَيْرِ تَكُنْ مِنْهُمْ وَ بَايِنْ أَهْلَ الشَّرِّ تَبِنْ عَنْهُمْ.((۱))

« به اهل خیر نزدیک شو، تا از آن ها شوی و از اهل بدی دور شو تا از آن ها جدا باشی».

۱- نهج البلاغه، ص۴۰۲، نامه۳۱.

۲۹-خودارزیابی

قال علی(علیه السّلام):

مَنْ حَاسَبَ نَفْسَهُ وَقَفَ عَلَى عُيُوبِهِ وَ أَحَاطَ بِذُنُوبِهِ وَ اِسْتَقَالَ الذُّنُوبَ وَ أَصْلَحَ الْعُيُوبَ.((۱))

« کسی که از خود حساب بکشد، بر عیب هایش آگاه می شود و بر گناهانش احاطه می یابد و از گناهان توبه و عیب هایش را اصلاح می کند».

ص: ۵۰

۱- میزان الحکمه، ج۲، ص۴۰۹.

۳۰-خودنظارتی

قال الصادق(علیه السّلام):

مَنْ رَعَی عَمَلَهُ عَنِ الْهَوَی وَ دِینَهُ عَنِ الْبِدْعَهِ وَ مَالَهُ عَنِ الْحَرَامِ فَهُوَ مِنْ جُمْلَهِ الصَّالِحِینَ.((۱))

«کسی که مراقب قلبش از هوی پرستی و دینش را از بدعت و مالش از حرام باشد، در جرگه صالحان است».

ص: ۵۱

۱- بحارالانوار، ج۶۷، ص۶۸.

۳۱–تحمل پذیری

قال الباقر(علیه السّلام):

الْجَنَّهُ مَحْفُوفَهٌ بِالْمَكَارِهِ وَ الصَّبرِ، فَمَنْ صَبَرَ عَلَى الْمَكَارِهِ فِی الـدُّنْیا دَخَلَ الْجَنَّهَ وَ الجَهَنَّمُ مَحْفُوفَهٌ بِاللَّذَّاتِ وَ الشَّهَوَاتِ، فَمَنْ أَعْطَى نَفْسَهُ لَذَّتَهَا وَ شَهْوَتَهَا، دَخَلَ النَّارَ..((۱))

« بهشت با خلاف میل ها و صبر پوشیده شده است، پس کسی که بر سختی ها در دنیا شکیبایی ورزد، وارد بهشت می شود و جهنم به لذت ها و میل ها پیچیده شده است، پس کسی که لذت و شهوت آن را به نفسش عطا کند، وارد جهنم می شود».

ص: ۵۲

۱- کافی، ج ۲۰، ص ۸۹۰.

۳۲-آموزش هدف دار

قال علی(علیه السّلام):

عَلِّمُوا صِبْيَانَكُمْ مِنْ عِلْمِنَا مَا يَنْفَعُهُمُ اللَّهُ بِهِ لَا تَغْلِبْ عَلَيْهِمُ الْمُرْجِئَهُ بِرَأْيِهَا.((۱))

«به کودکانتان، از دانش ما آن چه را که خدا به وسیله اش به آن ها سود رساند، بیاموزید تا مُرجئه (۲)با نظرشان به آن ها چیره نشوند».

ص: ۵۳

۱- وسائل الشیعه، ج ۲۱، ص ۴۷۸.

۲- یک گروه منحرف فکری.

۳۳-دوری ازمحیط گناه

قال الصّادق(علیه السّلام):

لَا تَصْحَبُوا أَهْلَ الْبِدَعِ وَ لَا تُجَالِسُوهُمْ فَتَصِيرُوا عِنْدَ النَّاسِ كَوَاحِدٍ مِنْهُمْ. قَالَ رَسُولُ اللَّهِ۶ الْمَرْءُ عَلَى دِينِ خَلِيلِهِ وَ قَرِينِهِ.((۱))

«با اهل بدعت رفیق نشوید و هم نشینی نکنید وگرنه نزد مردم، مثل یکی از آن هاخواهید شد. رسول خدا(صلّی الله علیه و آله)فرمود: شخص، پیرو دین دوست و هم نشین خود است».

ص: ۵۴

۱- کافی، ج ۲۲۲، ص ۳۷۵.

۳۴-پرهیزازغذای حرام

قال حسین بن علی(علیه السّلام):

کُلّکم عاصٍ لأَمری غیرَ مُستمعٍ قَولی فَقَد مُلِئَت بُطونُکم مِنَ الحَرَامِ وُطَبَعَ علی قُلوبِکمْ.((۱))

«[وقتی امام حسین(علیه السّلام) برای یاران عمربن سعد سخنرانی می کرد، آن ها از شنیدن خودداری کردند. حضرت فرمود:]همه شما از دستور من سرپیچی می کنید، شنونده سخن من نیستید، زیرا شکم هایتان از حرام پرشده است و بر قلب هایتان مُهر زده شده است».

ص: ۵۵

۱- بحارالانوار، ج۴۵، ص۸.

۳۵–دوری ازتمایلات

قال علی(علیه السّلام):

اُهْجُرُوا الشَّهَوَاتِ فَإِنَّهَا تَقُودُكُمْ إِلَى رُكُوبِ الذُّنُوبِ وَ التَّهَجُّمِ عَلَى السَّيِّئَاتِ.((۱))

«شهوت ها (تمایلات) را رها کنید، زیرا شما را به ارتکاب گناهان و شتاب به بدی ها می کشانند».

ص: ۵۶

۱- غررالحکم و دررالکلم، ش۶۹۷۲، ص۳۰۵.

۳۶-کنترل چشم

قال علی(علیه السّلام):

نِعمَ صارِفُ الشَّهَواتِ غَضُّ الأَبصارِ.(۱)

«بهترین بازدارنده از شهوت ها، فرو بستن چشم ها است».

ص: ۵۷

۱- همان، ش۵۵۵۹، ص۶۰.

۳۷–ترک گناه کوچک مقدمه ترک گناه بزرگ

قال علی بن الحسین(علیه السّلام):

اِتَّقُوا الْکَذِبَ الصَّغِیرَمنه وَ الکَبِیرَ فِی کُلِّ جِدٍّ وَ هَزْلٍ، فَإِنَّ الرَّجُلَ إِذَا کَذَبَ فِی الصَّغِیرِ اجْتَرَی عَلَی الْکَبِیر.((۱))

«از دروغ کوچک و بزرگ در هر نوع جدی و شوخی به دور

باشید، زیرا وقتی مرد در امور کوچک دروغ می گوید، به دروغ بزرگ جرات می یابد».

۱- کافی، ج ۲، ص۳۳۸.

۳۸-مشورت نکردن باحریص

قال علی(علیه السّلام):

لَا تُدْخِلَنَّ فِی مَشوَرَتِکَ حَرِیصاً؛ یُزَیِّنُ لَکَ الشَّرَّهَ بِالْجَوْر.((۱))

«[ای مالک اشتر]حریص را در مشورت خود وارد نکن، زیرا تمایل به ستم را برای تو می آراید».

ص: ۵۹

۱- نهج البلاغه، ص ۴۳۰، نامه۵۳.

۳۹-پرهیز از آرزوی دراز

قال علی(علیه السّلام):

أَیُّهَا النَّاسُ إِنَّ أَخْوَفَ مَا أَخَافُ عَلَیْکُمُ اثْنَانِ؛ اتِّبَاعُ الْهَوَی وَ طُولُ الْأَمَلِ فَأَمَّا اتِّبَاعُ الْهَوَی فَیَصُدُّ عَنِ الْحَقِّ وَ أَمَّا طُولُ الْأَمَلِ فَیُنْسِی الْآخِرَهَ.((۱))

«ای مردم! ترسناک ترین چیزی که از آن بر شما می ترسم دو چیز است؛ پیروی هوی و هوس وآرزوی دراز؛ زیرا پیروی هوی از حق باز می دارد و درازی آرزو، آخرت را از یاد می برد».

۱- نهج البلاغه، ص۸۳، خ۴۲.

۴۰–دروغ نگفتن

قال رسول الله(صلّی الله علیه و آله):

إِیّاکُمْ وَ الکِذْبَ فَإِنَّ الْکَذِبَ یَهْدِی إِلَی الْفُجُورِ وَ الْفُجُورَ یَهْدِی إِلَی النّارِ.((۱))

«از دروغ بپرهیزید، زیرا دروغ به فجور می کشاند و فجور به آتش راهنمایی می کند».

ص: ۶۱

۱- بحارالانوار، ج۶۹، ص۶۳.

فهرست منابع

۱. میزان الحکمه، محمد محمدی ری شهری، مرکز نشر مکتب الاعلام الاسلامی، «قم»، ۱۴۰۳ ه‍.ق، ۱۳۶۲ ه‍. ش

۲.کافی، ابی جعفر محمد بن یعقوب بن اسحاق الکلینی

الرازی، دارالکتب الاسلامیه، تهران، ۱۳۶۷، ج سوم.

۳. بحار الانوار، محمد باقر مجلسی، دارالکتاب الاسلامیه، تهران،۱۳۷۴ ش، چ سوم.

۴. صحیفه سجادیه، نشر الهادی، قم، ۱۳۷۶ ه‍.ش.

ص: ۶۲

۵. غررالحکم و دررالکلم، عبدالواحد بن محمد تمیمی، مؤسسه انتشارات و چاپ
دانشگاه تهران، ۱۳۷۳ه‍-.ش، چ چهارم و نسخه های دیگر.

۶. تحف العقول من آل الرسول، ابن شعبه حرانی، مؤسسه نشر اسلامی، ۱۴۲۱ش، ج ششم.

۷. مستدرک وسائل و مستنبط المسائل، حسین نوری، موسسه آل البیت لاحیاء التراث، ۱۴۰۷ ه‍-.ق.

۸. وسائل الشیعه الی تحصیل مسائل الشریعه ، محمد بن الحسن حرّ عاملی، داراحیاء التراث العربی، بیروت، ۱۳۹۱، ه‍-.ق .

۹. احتجاج، طبرسی.

ص: ۶۳

۱۰. نهج البلاغه، ترجمه محمد دشتی، مؤسسه فرهنگی تحقیقاتی امیرالمؤمنین، موسسه انتشارات شاکر، ۱۳۷۹ ش، چ اول.

۱۱. کنزالعمال فی سنن الاقوال و الافعال، علاء الدین علی متقی هندی، مؤسسه الرساله، بیروت، ۱۴۰۵ه‍-.ق، چ پنجم.

۱۲. من لایحضره الفقیه، شیخ صدوق، انتشارات جامعه مدرسین، قم، ۱۴۱۳ه‍-.ق.

ص: ۶۴

درباره مرکز

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند ؟

سوره زمر/ ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ.ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب « مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱.بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)

۲.تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی

۳.جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...

۴.سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو

۵.گسترش فرهنگ عمومی مطالعه

۶.زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱.عمل بر مبنای مجوز های قانونی

۲.ارتباط با مراکز هم سو

۳.پرهیز از موازی کاری

۴.صرفا ارائه محتوای علمی

۵.ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱.چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲.برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳.تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴.تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵.ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶.تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷.راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸.طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹.برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰.برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

۱.JAVA

۲.ANDROID

۳.EPUB

۴.CHM

۵.PDF

۶.HTML

۷.CHM

۸.GHB

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

۱.ANDROID

۲.IOS

۳.WINDOWS PHONE

۴.WINDOWS

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

درپایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان -خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی -پلاک ۱۲۹/۳۴- طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۸۸۳۱۸۷۲۲ ـ ۰۲۱

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹